

Barnperspektivet inom Länsstyrelsen i Blekinge 2006

Rapport, år och nr: 2006: 26
Rapportnamn: Barnperspektivet inom Länsstyrelsen i Blekinge, 2006
Utgåva: 1
Utgivare: Länsstyrelsen Blekinge län, 371 86 Karlskrona.
Hemsida: www.k.lst.se (kan hämtas/beställas via hemsidan)
Författare/Kontaktperson: Therese Magnusson
Foto/Omslag: Thorbjörn Frennesson
Layout:
ISSN: 1651–8527

© Länsstyrelsen Blekinge län

Förord

Länsstyrelserna har i Regleringsbrevet för 2006 fått följande uppdrag att *”Länsstyrelserna skall redovisa hur arbetet med att systematiskt integrera ett barnperspektiv i de verksamheter som rör barn fortskrider, med utgångspunkt i FN: s konvention om barnets rättigheter. I redovisningen skall ingå vidtagna åtgärder utifrån den kartläggning av barnperspektivet som har genomförts, samt en redovisning av i vilken omfattning barnkonsekvensanalyser används i berörda verksamheter och utvecklingsmöjligheter för det arbetet. I detta arbete skall genomgående uppmärksammas att villkor och behov kan skiljas sig åt för olika grupper av flickor och pojkar”*.

Länsstyrelsen i Blekinge har genomfört uppdrag via enkäter samt via ett informations- och utvecklingsarbete. Plan- och bostadsfunktionen, Naturum och Sociala funktionen har arbetat mer djupgående med att integrera barnperspektivet inom respektive verksamhet.

Arbetet med att integrera barnperspektivet inom länsstyrelsens övriga verksamhet är en långvarig process. Det krävs en långsiktig strategi och planering för att uppnå ett fullgott resultat.

Det har startats ett positivt utvecklingsarbete och för att stimulera detta arbete vidare har Länsstyrelsen inbjudit Barnombudsmannen till olika seminarium i ämnet under 2007

Rapporten har sammanställts av Therese Magnusson

Ann-Christine Petersson

Socialdirektör

Innehåll

Förord	3
Inledning	5
Bakgrund	6
Social omvårdnad	7
Jämställdhet	10
Jakt och fiske	11
Trafik	11
Lantbruk	12
Regionalekonomi	12
Kulturmiljö	13
Plan- och Bostad	14
Föreorenade områden	16
Naturvård	17
Miljöskydd	17
Miljöövervakning	18
Säkerhet och Krishantering	18
Länsveterinär	18
Rättsekretariatet	19
Slutsatser	19
Litteratur	21
Tidigare rapporter i serien (ISSN 1651– 8527)	1

Inledning

I 2006 års Regleringsbrev fick samtliga Länsstyrelser i uppdrag att *”Länsstyrelserna skall redovisa hur arbetet med att systematiskt integrera ett barnperspektiv i de verksamheter som rör barn fortskrider, med utgångspunkt i FN: s konvention om barnets rättigheter” .I redovisningen skall ingå vidtagna åtgärder utifrån den kartläggning av barnperspektivet som har genomförts, samt en redovisning av i vilken omfattning barnkonsekvensanalyser används i berörda verksamheter och utvecklingsmöjligheter för det arbetet. I detta arbete skall genomgående uppmärksammas att villkor och behov kan skiljas sig åt för olika grupper av flickor och pojkar”.*

Syftet med arbetet är att införliva ett barnperspektiv i länsstyrelsens verksamhet, där riksdagens nationella strategi för att förverkliga FN: s konvention om barnens rättigheter i Sverige, är vägledande.

Medarbetarna skall få ökad kunskap och medvetenhet om barns rättigheter enligt barnkonventionen.

Målet är att barnperspektivet genomsyrar länsstyrelsens arbets- och beslutsprocesser, verksamhetsplaner etc. Målet uppnås genom att alla beslut som berör barn skall beakta barns bästa, rätten att bli hörd samt innehålla barnkonsekvensanalyser.

Ansvar för arbetets genomförande har tilldelats sociala funktionen.

Genomförandet har skett under 2006 enligt följande

- Information om uppdraget till funktionsansvariga den 12 juni
- Enkätförfrågan om hur barnperspektivet är införlivat inom respektive funktion
- Försök att göra barnkonsekvensanalyser på beslut tagna på sociala funktionen, plan och kulturområdena
- Resultat och erfarenheter presenteras för funktionsansvariga
- Barnombudsmannen informerade om sitt arbete och Barnkonventionen den 3 oktober

Länsstyrelsen i Blekinge har ställt frågor via en enkät till samtliga funktioner (16 funktioner varav 14 har besvarat enkäten). Frågorna har handlat om på vilket sätt barn berörs av myndighetens beslut samt hur barns möjlighet till delaktighet och inflytande har beaktats inom funktionen.

Nedan följer en beskrivning av de olika funktionerna inom Länsstyrelsen samt deras svar på enkäten (se bilaga)

Bakgrund

Sverige ratificerade FN:s konvention om barns rättigheter 1990. Detta innebär att Sverige har förbundit sig juridiskt till att förverkliga konventionen.

Riksdagen antog 1999 en strategi för förverkligandet av barnkonventionen i Sverige.

Denna strategi berör länsstyrelsernas verksamhet enligt följande:

- Statligt anställda vars arbete har konsekvenser för barn och ungdomar skall erbjudas fortbildning för att kunna stärka sin kompetens och sina kunskaper om barnkonventionen.
- Barnkonsekvensanalyser skall göras vid statliga beslut som rör barn
- Barns och ungdomars inflytande och delaktighet i samhälls- och trafikplaneringen skall utvecklas.

Konventionen handlar om det enskilda barnets rättigheter. Varje människa under 18 år räknas som barn, om inte han eller hon blir myndig tidigare enligt den nationella lagstiftningen. Konventionen täcker barnets rätt att få sina grundläggande rättigheter och behov tillgodosedda, rätten att skyddas mot utnyttjande, övergrepp och diskriminering samt rätten till inflytande och delaktighet.

Barnkonventionen innehåller 54 artiklar, varav 41 är "sakartiklar" som slår fast vilka rättigheter varje barn skall ha. De 13 övriga artiklarna slår fast hur staterna skall arbeta med konventionen.

Vid FN:s specialsession om barn i maj 2002 fattades beslut om en handlingsplan och där nämndes särskilt att de allmänna principerna, artikel 2,3, 6 och 12 skulle utgöra ett ramverk för arbetet för barn. De fyra principerna innebär att varje barn, utan undantag, har rätt att få del av sina rättigheter; att barnets bästa skall beaktas vid alla beslut som

rör barn; att inte bara deras överlevnad utan också utvecklingen skall säkerställas till det yttersta av samhällets förmåga; samt att deras åsikter skall få komma fram och visas respekt. Principerna relaterar till varandra och tillsammans formar de en attityd till barn, konventionens *barnsyn*.

Social omvårdnad

Länsstyrelsen har tillsyn över hur kommunerna tillämpar socialtjänstlagen och övrig lagstiftning på det sociala området. Länsstyrelsen har även en stödjande och rådgivande funktion gentemot kommunerna.

En annan uppgift är att initiera och delta i samverkan mellan olika samhällsorgan och främja kommunernas planering av insatser för äldre och funktionshindrade.

I regleringsbrevet för 2006 har länsstyrelserna i det s.k. ” barnuppdraget” ålagts att under 2006 och 2007

- särskilt utöva strukturerad och operativ tillsyn över samtliga enskilda och offentliga verksamheter där barn och unga ges insatser av socialtjänsten. Tonvikten skall ligga på kvalitet och säkerhet samt att brister skall åtgärdas,
- granska kommuners hantering av familjehemsärenden och familjehemsplaceringar,
- granska dokumentation och handläggning av utredningar i länets samtliga kommuner och se till att hanteringen är rättssäker samt att barn kommer till tals,
- påverka kommuner att aktivt planera för de resurser som behövs för att barn och unga skall få den vård, omsorg och tillsyn som de behöver,
- se till att barn och unga inte hamnar mellan stolarna när förvaltningar inom en och samma kommun, kommuner eller olika huvudmän tvistar,
- granska hur kommuner hanterar anmälningar om barn som far illa samt åtgärda eventuella brister.

Länsstyrelserna skall sammanställa och redovisa genomförd tillsyn och gjorda iakttagelser i en gemensam rapport som skall överlämnas till regeringen (Socialdepartementet) senast den 1 april 2008. Redovisningen skall beskriva socialtjänstens barn- och ungdomsvård - både det som är bra och det som brister samt trender inom området. Redovisningen skall även innehålla uppgifter om länsstyrelsens insatser för att komma tillrätta med brister och missförhållanden samt vad dessa insatser resulterar i.

Uppdraget innebär starkt fokus på barns delaktighet och inflytande i insatser som rör dem.

Under 2006 har Länsstyrelsen enligt Regleringsbrevet för 2006 haft i uppdrag *”att särskilt uppmärksamma hur barnperspektivet, särskilt synpunkter från flickor och pojkar, har beaktats i ärenden inom socialtjänsten samt i vilken utsträckning kommuner gör barnkonsekvensanalyser”*.

Med anledning av detta uppdrag har Länsstyrelsen i Blekinge haft samtal kring hur socialtjänsten och handikappomsorgen i samtliga kommunen arbetar med att integrera ett barnperspektiv samt i vilken utsträckning det görs barnkonsekvensanalyser. Resultat presenteras i en rapport (se hemsida www.k.l.st.se)

Hem för vård eller boende (HVB) som bedrivs yrkesmässigt av enskilda måste ha tillstånd från Länsstyrelsen. Länsstyrelsen utövar tillsyn över verksamheten. När Länsstyrelsen genomför tillsyn över hemmen i Blekinge ställs frågor till personalen vad det innebär att ha ett barnperspektiv och hur de praktiskt tillämpar det. Detta efterfrågas även vid tillståndsgivningen. Personalen vid funktionen intervjuar ungdomar vid tillsynsbesök.

Länsstyrelsen fördelar medel till kommunerna för utveckling av förebyggande arbete, tidiga insatser och för behandling inom missbruksområdet.

Länsstyrelsen handlägger enskilda ärenden som rör klagomål på socialnämnden. Dessa ärenden rör ofta barn t.ex. barnavårdsutredning och vårdnadsutredningar. Ofta förekommer även rådgivning i denna kategori av ärende.

Länsstyrelsen utgår från ett barnperspektiv vid tillsynen och försöker se hur handläggning och dokumentation har skett utifrån principen om barnets bästa. Länsstyrelsen ser om handläggaren har samtalat med barnet, på vilket sätt barnets åsikt har beaktats i beslut som rör barnet.

Även i verksamhetstillsynen beaktas barnets bästa bl.a. har Länsstyrelsen genomfört tillsyn som direkt berör barn och ungdom genom att granska, granska barnperspektivet vid vräkning och vid handläggning av barnfamiljers behov av ekonomiskt bistånd. Under 2006 har länsstyrelsen genomfört en tillsyn med fokus på samverkan mellan Individ och familjeomsorgen avseende barn med funktionshinder.

Sedan juni 2003 har länsstyrelserna även i uppdrag att arbeta med hedersproblematik. Länsstyrelsen i Blekinge utgår från ett barnperspektiv främst genom att samtala med flickor för att ta del av deras berättelser och åsikter kring hur de har blivit bemötta men också för att höra deras åsikter om hur samhället bäst förebygger problematiken.

Barn och ungdomar berörs i egenskap av anhöriga till äldre eller funktionshindrade. Alla barn skall ha en möjlighet att träffa äldre personer och människor med funktionshinder och därmed utveckla respekt för mänskliga rättigheter och fostras i en anda av förståelse, tolerans och vänskap.

Länsstyrelsen kan bidra med att uppmuntra kommunerna att uppmärksamma barnen som finns i nätverket kring den äldre eller funktionshindrade.

Länsstyrelsens sociala funktion arbetar i nära samarbete med jämställdhetsdirektören med kvinnofridsfrågor och här uppmärksammas speciellt barnens situation.

Kommunerna ansvarar för att restaurangerna följer de regler som gäller för servering av alkohol. Länsstyrelsen utbildar och stödjer alkoholhandläggare i lagar och regler för alkoholserving. Dessutom bedriver Länsstyrelsen utbildning i ansvarsfull alkoholserving tillsammans med de kommunala alkoholhandläggarna. I ansvarsfull alkoholserving finns barnperspektivet som en grundbult i arbetsmetoden; underåriga skall inte få tillgång till alkohol på krogen. Arbetsmetoden syftar till att miljön på och runt krogen skall bli mindre färgad av ”fylla” vilket troligtvis kommer att innebära att det blir tryggare att visats på stan, för alla medborgare.

Sedan november 2002 finns en projektanställd länssamordnare i alkoholfrågor vars uppgift är att stödja och följa utvecklingen av kommunernas hälsofrämjande arbete. Barn och ungdomar berörs av det förebyggande och folkhälsofrämjande arbetet som Länsstyrelsen bedriver. Skolan är en viktig samarbetspartner och här har barnen en möj-

lighet att ha synpunkter på det förebyggande arbetet som bedrivs i skolan. Det finns pågående projekt som är utformade så att föräldrar och barn tillsammans har inflytande.

I samtliga av sociala funktionens beslut som rör barn har barns behov och rättigheter i enlighet med barnkonventionen beaktats. Sedan sommaren 2006 har sociala funktionen som ambition att göra Barnkonsekvensanalyser i flertalet beslut som rör barn. Arbetet med barnkonsekvensanalyser har visat att besluten får ett tydligare fokus på barnperspektivet och att det mer systematiskt går att följa hur socialtjänsten har beaktat ett barnperspektiv i sin handläggning.

Jämställdhet

Med jämställdhet menas att kvinnor och män skall ha samma möjligheter, rättigheter och skyldigheter inom alla områden i livet. Riksdagen har slagit fast Sveriges mål för jämställdhet och Länsstyrelsens uppgift är att arbeta för att målen uppnås.

Länsstyrelsen arbetar för att jämställdhetstankarna skall finnas med i all samhällsutveckling och utvecklar metoder för och stödja andra som arbetar med samhällsutveckling. Sedan 1995 finns en jämställdhetsexpert inom Länsstyrelsen i Blekinge.

Länsstyrelsen informerar och stödjer länets arbetsgivare och de fackliga organisationerna för att de skall kunna uppnå bestämmelserna i jämställdhetslagen.

Jämställdhet betyder också nolltolerans mot sexuella trakasserier och annat våld som beror på kön. Länsstyrelsen deltar aktivt i olika projekt som arbetar för att minska våldet mot kvinnor.

Alla barn berörs indirekt av förändringar mot ett jämställt samhälle och i kvinnovåldsprjekt uppmärksammas särskilt barnperspektivet.

I september 2004 genomförde Länsstyrelsen en inspirationsdag om jämställdhetsarbetet i förskola och i skola ”*På tal om flickor och pojkar*”. Syftet med dagen var att belysa hur flickor och pojkar kan utvecklas oberoende av könstillhörighet. Idag samverkar jämställdhetsdirektören med länets kommuner kring ovanstående frågeställning vilket

inneburit att tre av kommunerna aktivt arbeta för att öka jämställdheten i för- och grundskola.

Under 2005 och 2006 har jämställdhetsdirektören och socialdirektören träffat chefer och handläggare inom Individ och familjeomsorg i samtliga kommuner för att resonera om hur jämställdhetsperspektivet är integrerat i verksamheterna. I dessa samtal har det även förts resonemang om flickors och pojkars situation och vikten av att ett genusperspektiv beaktas har poängterats.

Jakt och fiske

Länsstyrelsen har ansvaret i regionen för ärenden om jakt och fiske och en av de viktigaste uppgifterna är att registrera jaktområden och utfärda jaktlicenser inför älgjakten. Länsstyrelsen arbetar även med att bevilja tillstånd för skydds jakt till exempel för att riva bäverdammar som orsakat översvämningar av åkrar och vägar.

Länsstyrelsen bildar fiskevårdsområden dels för att öka möjligheterna till fiske, dels för att vårda bestånden av fisk. För att ha fiskodling eller för att sätta ut fisk och kräftor måste man ha tillstånd från Länsstyrelsen.

Länsstyrelsen uppgift är att på olika sätt verka för ett långsiktigt och hållbart fiske som bedrivs av ekonomiskt stabila företag. Länsstyrelsen beslutar om ekonomiskt EU-stöd till både yrkesfiske och fiskodling.

Länsstyrelsen lämnar bidrag till säkerhetsåtgärder och bättre arbetsmiljö inom yrkesfiske och fiskberedningsindustri vilket kan bidra till friskare föräldrar vilket kan indirekt påverka barnen. Olika typer av stöd till fiskenäringen kan påverka fiskarfamiljers ekonomi positivt vilket även detta kan indirekt påverka barnen. Länsstyrelsens beslut om fiskevård och bildande av fiskevårdsområden ger bättre möjligheter till fritidsfiske även för barnen.

Trafik

Länsstyrelsen beviljar körkortstillstånd och godkänner handledare. Länsstyrelsen granskar personer som missköter sig i trafiken. Länsstyrelsen fattar beslut om att införa hastighetsbegränsningar, stopplikter och andra trafikföreskrifter på vissa vägar.

Länsstyrelsen beviljar trafiktillstånd för yrkesmässig trafik. Tillstånd krävs för taxi- eller bussföretag och för åkeriföretag.

Barnen berörs av beslut om trafikföreskrifter, medborgarskap, tillsyn av överförmyndare, stiftelser, begraving, bostadsrätt, allmän kameraövervakning samt beslut om bevakningsföretag. I dessa beslut beaktas barnens uppfattning, särskilda behov och rättigheter i enlighet med barnkonventionen.

Lantbruk

Länsstyrelsen arbetar för att lantbruket i länet skall bli mer miljövänligt, för att öka den ekologiska odlingen och för att bevara våra värdefulla betesmarker. Länsstyrelsen fördelar EU-pengar till lantbruksföretag som ersättning för sänkta matpriser och för att de vårdar betesmarker, alléer och stenmurar i natur- och kulturlandskapet.

Länsstyrelsen skall se till att hänsyn tas till djur, växter och insekter när det sker en förändring av jordbrukslandskapet. Därför måste tillstånd för att t.ex. lägga igen diken eller ta bort åkerholmar sökas.

KULM-verksamheten (utbildning för lantbrukare och deras familjemedlemmar) är även öppen för barn. Det är relativt sällsynt att barn deltar vid övningarna. Funktionens stödverksamhet innebär stödutbetalningar till lantbrukare vilket påverkar hela familjens ekonomi.

Lantbruksstöden är mycket styrda av ett fastställt regelverk vilket ger små möjligheter att ta hänsyn till ungas uppfattning. Möjligen kan barnperspektivet tas in i den regionala planen för landsbygdsutveckling. Landsbygdsutvecklingen kan ses ur ett barnperspektiv eftersom även barnen bor på landsbygden.

Regionalekonomi

Länsstyrelsen arbetar för att stimulera regionens näringsliv och därmed skapa en ekonomiskt hållbar utveckling samt ökad sysselsättning. Målet är att skapa väl fungerande och hållbara lokala arbetsmarknadsregioner med en god servicenivå i alla delar av länet. Vi har ett brett samarbete med näringsliv, kommuner och andra organisationer. Genom att stimulera näringslivets utveckling medverkar länsstyrelsen till att skapa nya jobb.

Detta sker dels genom direkt stöd till företag, dels indirekt genom stöd till olika utvecklingsprojekt som skapar goda förutsättningar för näringslivet i länet. Stöd till nyföretagande samt företagande för invandrare och kvinnor är prioriterade frågor i detta arbete. Konkurrensfrågor och hantering av det statliga bredbandsstödet är andra områden som ingår i verksamheten. Under 2006 har länet av Nutek beviljats medel för produktutveckling. Länsstyrelsen är regional projektägare och ingår i partnerskapet BLUES (Blekinges Utveckling och Entreprenörskap i Samverkan).

En annan viktig uppgift är att verka för att statlig sektors politik samordnas till stöd för den regionala utvecklingen i länet.

Länsstyrelsen ska särskilt beakta de horisontella målen jämställdhet, miljö och integration för att medverka till en hållbar utveckling och tillväxt.

Inom regionalekonomiska funktionen kan personalen ej se att deras arbete och beslut berör barn direkt. Besluten kan däremot beröra barnen indirekt.

Kulturmiljö

Länsstyrelsen arbetar för att de historiska värden som finns i kulturlandskapet skall tas tillvara. Detta genom att inventera och skydda bebyggelsen, fornlämningarna och kulturlandskapet, men också genom att använda kulturarvet och informera om dess värden.

Den regionala kulturmiljön har som mål att bevara ett representativt bestånd av de kulturmiljöer och det kulturlandskap som omger oss till kommande generationer.

Länsstyrelsen kan bevilja bidrag till vård av särskilt värdefulla fornlämningar, byggnader och kulturlandskap. Vården av kulturlandskapet bedrivs också genom de miljöstödet som finns inom ramen för EU: s jordbrukspolitik.

I beslut inom byggnadsvård berörs inte barn direkt. Där ser man främst till byggnadens kulturhistoriska värde och inte till dess invånare, varken barn eller vuxna. I arkeologiska frågor berörs inte barn.

Inom naturumverksamheten arbetar Länsstyrelsen direkt med barn. Under 2005 guidade Länsstyrelsen 9000 besökare varav en stor del var skolbarn i åldern 5-19 år. Varje guid-

ning pågick under 45-60 minuter. Dessutom besökte ett stort antal barnfamiljer naturrum under sommaren. Eftersom parken firade 300 års jubileum har många skolklasser arbetat med ”brunnsdrickning” och ”historien i parken”.

Under 2006 har verksamheten flyttat till en annan lokal inom Brunnsparken, för att fånga barn och ungdomars synpunkter kommer personal på Naturum att intervjua en årskurs fem och en ungdomsgrupp. För att kunna göra en jämförelse mellan nya och gamla Naturum kommer frågor att ställas till barn som besökt gamla och nya Naturum.

Plan- och Bostad

Funktionen har flera uppgifter och ansvarsområden som berör barn och därmed även barnperspektivet. Funktionen lämnar underlag inför och är samrådspart i kommunernas fysiska planering (regionala planer, översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser mm). Planeringsunderlagen kan bestå av olika former av regionala analyser som kan beröra barn t.ex. underlag om befolkningssiffror och bostadsförsörjningssituationen. Sådant underlag lämnas bl.a. inför kommunernas översiktsplanering.

Funktionens arbete berör barnperspektivet på olika sätt i olika skeden i olika beslutsprocesser. Barn berörs i samband med kommunernas fysiska planering (regionala planer, översiktsplaner, detaljplaner, områdesbestämmelser mm). Översiktsplanerna, som reglerar mark- och vattenanvändningen inom kommunen, berör exempelvis barnen då det gäller att lokalisera nya bostadsområden och skolor m.m. Kommunernas detaljplaner berör barn genom att man bl.a. reglerar placering av bostäder och lekplatser, infrastrukturplanering m.m. Plan- och bostadsfunktionen är samrådspart och rådgivare till kommunen i sådana ärenden bl.a. ska länsstyrelsen ge råd om allmänna intressen enligt 2-3 kap. plan- och bygglagen. Funktionen kan uppmana kommunerna till att beakta barnperspektivet i planprocesserna. Det gäller bl.a. planer som kan komma att beröra barns *hälsa* (bullernivåer, goda boendemiljöer etc.), *säkerhet* (trafiksäkerhet, lekplatser, trygga bostadsområden etc.) *miljö kvalitetsnormer* (barn är särskilt känsliga för föroreningar etc.) och *bevarandeintressen* (att framtida naturmiljöer etc. bevaras på bästa sätt för kommande generationer) samt *mellankommunala frågor* (regional samordning). 2 kap. plan- och bygglagen omfattar även andra sociala aspekter (planeringen ska bl.a. främja en från social synpunkt god livsmiljö). Funktionen samråder också internt med berörda sakområden och med statliga myndigheter såsom bl.a. Socialstyrelsen.

Rådgivningen i planärenden kan också handla om hur kommunerna bedriver planprocesserna bl.a. att rekommendera kommunerna att särskilt samråda med barn och de som ansvarar för dem, exempelvis då områden nära fritids- eller skolverksamhet tas i anspråk. Plan- och bostads funktion kan också lämna planeringsunderlag i form av olika regionala analyser som kan beröra barn t.ex. underlag om befolkningssiffror och bostadsförsörjningssituationen, bl.a. inför kommunernas översiktsplanering. Funktionen har också till uppgift att vara kunskapsbank vad gäller bostadsförsörjning i länet.

Funktionen har också en mängd olika uppgifter som i mer eller mindre omfattning berör barn t.ex. tillsyn på plan- och byggområdet för att främja efterlevnaden av PBL (bl.a. goda bostäder), arbete med miljömålet god bebyggd miljö, yttranden kring ledningsrätter (koncessioner) m.m.

I de ärenden som plan- och bostadsfunktionen hanterar i samråd med kommunen, är det kommunen som är beslutande instans. Därför kan plan- och bostadsfunktionen inte besluta om att barn skall ges delaktighet och inflytande i planeringen, utan endast ge en rekommendation om att kommunen bör samråda med barn och ungdomar för att ge unga inflytande i de beslut som fattas om planering och byggande.

Funktionen kan dock utveckla formerna för hur barnperspektivet skall beaktas i yttranden och beslut. Plan- och bostadsfunktionen beslutar bl.a. i ärenden som rör överklagade detaljplaner och miljökonsekvensbeskrivningar i vägärenden m.m. Barnperspektivet behöver då beaktas vilket funktionen försöker göra i samråd med sociala funktionen. Frågor om barnperspektiv uppmärksammas då det är möjligt t.ex. i samband med miljömålsarbete, byggande av nya bostadsområden och ny infrastruktur. I samband med remisser eller motsvarande kan barn tillfrågas, men några fastlagda metoder eller stöd för att få in barnperspektivet och göra barn delaktiga i arbetet finns inte idag. Arbeta pågår för att hitta former för det arbetet.

I beslut i ärenden som rör planer m.m., kan barns miljö särskilt beaktas genom en barnchecklista, för att säkra att barnets bästa tillgodosätts. Samma checklista kan eventuellt användas i samband med yttranden/beslut i t.ex. miljömålsarbete, byggande av nya bostadsområden och ny infrastruktur. Checklistan kan behöva anpassas till olika typer av

ärenden. Även barnkonsekvensanalyser kan användas. En annan metod för att utveckla kunskaperna om hur barnperspektivet kan integreras i fysisk planering, är att genomföra länsövergripande seminarier (för kommuner m.fl.). Funktionen kan också utveckla ett handläggningsstöd för att bättre integrera barnperspektivet i ärendehanteringens samt öka samarbetet med den sociala funktionen i ärenden som berör barnperspektivet m.m.

Eftersom det är kommunen som beslutar i de flesta ärenden som berör medborgarinflytande, kan plan- och bostadsfunktionen inte besluta om att kommunen ska inhämta synpunkter från föräldrar till små barn. Däremot kan funktionen ge råd om hur kommunen kan tillgodose medborgarinflytandet för föräldrar till små barn samt fånga upp synpunkter av dem som kan tänkas vara berörda i samband med remisser eller motsvarande. I de ärenden där barns uppfattningar, särskilda behov och rättigheter berörs granskar funktionen om barn och ungdomar fått komma till tals. Arbetet behöver dock vidareutvecklas och arbete pågår därför för att öka kunskaperna och för att bättre kunna öka barnperspektivet.

Funktionen har utarbetat ett kunskapsunderlag och handläggningsstöd för integrering av barnperspektivet i fysisk planering. Underlaget är skickat på remiss till berörda verksamheter i kommunerna. Tanken är att underlaget skall kunna användas i kommunernas planeringsarbete.

Förorenade områden

Förorenade områden hanterar den miljöskuld som har uppstått genom att industriverksamheter och andra aktiviteter lämnat föroreningar efter sig. Det gäller föroreningar som behöver saneras för att inte bli ett hot mot människors hälsa eller miljön.

Kvarlämnade föroreningar, t.ex. efter industriverksamhet, är ett miljöproblem som började uppmärksammas i Sverige på 1980-talet. Trots det dröjde det ända fram till slutet av 1990-talet innan man på allvar började kartlägga problemet som kallas "förorenade områden".

Funktionen menar att barns bästa berörs av de beslut som tas, främst i riskklassningar/riskbedömningar av förorenade områden. Personalen inom funktionen använder sig av bedömningsgrunder, riktvärden, modeller för beräkningar av riktvärden som Naturvårdsverket har tagit fram med hjälp av en rad specialister inom toxikologi och andra berörda vetenskaper. Barns känslighet har beaktats i detta arbete och finns

representerade i bedömningsgrunderna, riktvärdena och beräkningsmodellerna. Förutom detta skall det göras bedömning av varje objekt beträffande hur tillgängligt det är och hur lätt det är att komma i kontakt med föreningarna. Det gäller förekomst/frånvaro av fysiska hinder i form av inhägnader och likande. Gamla öde industritomter är spännade lekplatser. Inom bostadsområden, lekparker m.m. skall personalen förutsätta att det finns mycket små barn som stoppar i sig jord.

Funktionen konstaterar om det föreligger någon påtaglig risk eller inte vilket sker med de metoder som Naturvårdsverket har utarbetat.

Naturvård

Naturvårdsfunktionens arbetsuppgifter/ärenden är i huvudsak sådana där barnperspektivet saknar relevans, t ex handläggning av dispenser, tillståndsärenden och samråd enligt miljöbalken, arbete med områdesskydd (naturreservat, biotopskyddsområden, Natura 2000) samt arbete med åtgärdsprogram för hotade arter. Inom ett par områden berörs dock barn- och ungdomsfrågorna.

I arbetet med att bilda naturreservat är en av de stora uppgifterna att skriva skötselplaner. I skötselplanerna behandlas bl.a. vilka anordningar för friluftslivet som skall finnas inom naturreservatet och en fråga som då inte får glömmas är tillgängligheten för barnfamiljer.

En annan verksamhet där barnperspektivet har relevans är lokala och kommunala naturvårdsprojekt. Flera av de projekt som Länsstyrelsen i år har beviljat bidrag till handlar på olika sätt om information och utbildning inom miljöområdet, riktat till barn och ungdomar.

Miljöskydd

Inom Länsstyrelsen finns en särskild instution, miljöprövningsdelegationen som ger tillstånd och som reglerar villkoren för verksamheten.

Barn berörs av beslut som tas inom funktion eftersom arbetsuppgifterna handlar om att säkerställa en framtid där de största miljöproblemen är lösta (generationsmålet) som går ut på att inte överlämna en omfattande miljöskuld till nästa generation.

Personalen försöker att på olika sätt via hemsidan och informationsbladet MiljöEKstra att få ut en bred information till bl. a skolor.

Gruniden är att barn skall ha rätt till en god miljö i form av rent vatten, frisk luft, kulturarv, biologisk mångfald mm i enlighet med de 16 övergripande miljö kvalitetsmålen.

Miljöövervakning

Länsstyrelsen hjälper till med rådgivning i miljö- och säkerhetsfrågor och kontrollerar att de större miljöstörande anläggningarna inte släpper ut mer än de har tillåtelse att göra. Personalen vid funktionen anser att deras beslut påverkar barnen på det sättet att det är barnen som skall leva i den miljö som vi lämnar över till dem. De lägger ut remisser på hemsidan så att alla som vill ge synpunkter kan göra det. I remisserna påpekas att miljöfrågorna skall ses ur ett barnperspektiv.

Säkerhet och Krishantering

Kommunernas räddningstjänst ansvarar för att leda räddningsinsatser men Länsstyrelsen ser till att de organisationer i samhället som samverkar vid räddningstjänst övar tillsammans. Länsstyrelsen kontrollerar kommunernas räddningstjänster för att se till att de kan fullgöra sina uppgifter.

Länsstyrelsen granskar anläggningar som hanterar farliga kemikalier och processer både ur risk- och miljösynpunkt. Länsstyrelsen arbetar samtidigt med att på sikt skapa ett mindre sårbart samhälle som skall klara olika typer av påfrestningar och störningar.

Vid svår kris i fred eller vid höjd beredskap skall Länsstyrelsen samordna civil beredskap i länet.

Funktionen anser att krisberedskapsfunktionens verksamhet berör samhällets övergripande säkerhet berörs naturligtvis barn, då det generella säkerhetsarbetet inte exkluderar några befolkningsgrupper.

Länsveterinär

Länsveterinären handlägger årligen ett flertal ärenden under rubriken Allmänna veterinärfrågor som till exempel Veterinär tillsyn, Regional samverkan och Läkemedelshandtering.

Veterinär tillsyn görs på de i länet kliniskt verksamma veterinärerna på till exempel distriktsveterinärstationer och smådjurskliniker i en strävan mot att samtliga veterinära arbetsplatser i länet skall verka i enlighet med gällande författningar inom området.

Särskilt ansvar föreligger för att samverkan sker mellan distriktsveterinärerna, andra veterinärer och djurhälsovård.

Barn kan beröras av beslut som tas indirekt. Lagstiftningen inom djurskyddsområdet, livsmedelshygien, veterinär verksamhet och smittskyddet avseende djur tar hänsyn till alla människor, vilka berörs ur ett folkhälso- och konsument säkerhetsperspektiv. Ex. kan Länsstyrelsen med stöd av djurskyddslagstiftningen meddela en djurägare förbud att hålla djur. Barnen i familjen kan drabbas indirekt i och med att djuren försvinner från gården eller att en hund tas ifrån familjen pga. av misskötsel

Rättsekretariatet

Länsstyrelsen handlägger olika typer av överklaganden av kommunala beslut. De största grupperna är plan- och byggärenden samt miljöärenden.

Funktionen bidrar med juridiskt stöd inom hela länsstyrelsen.

Barn berörs indirekt i samband med bygglov, direkt om det handlar om tex. en skola eller i ärenden som rör miljön. Funktionen tar hänsyn till de regler som gäller i Miljöbalken och PBL. Barns behov och rättigheter beaktas i tidigare skede, tex. vid detaljplanering.

Slutsatser

Länsstyrelsen genomförde 2004 en kartläggning vilken visade att det behövs mer kunskap kring barnperspektivet och barnkonventionen främst till de funktioner som arbetar med beslut som rör barn. Med anledning av ovanstående påbörjade Länsstyrelsen under 2006 ett informations - och utvecklingsarbete avseende integreringen av ett barnperspektiv inom de olika verksamhetsområdena.

All personal har erbjudits information av Barnombudsmannen om barnkonventionen och hur man kan integrera ett barnperspektiv inom länsstyrelsen. BO har givit separat information till funktionsansvariga.

Plan- och bostad, Naturum och sociala funktion har arbetat mer djupgående med barnperspektivet. Plan och byggfunktionen har arbetat fram ett material ”kunskapsstöd och handläggningsstöd för integrering av barnperspektivet i fysisk planering” vars syfte är att ge förslag till olika metoder för att nå barn och ungdomar, samt utvecklingsmöjligheter för fortsatt samverkan mellan barn och beslutsfattare.

Naturum arbetar aktivt med att göra barn delaktiga i Naturums verksamhet genom att ha en dialog med olika skolklasser. Detta för att dels fånga in barn och ungdomars förväntningar på Naturum och dels för att höra barns åsikter om Naturums förändringar.

Sociala funktionen har som ambition att i alla ärenden som rör barn göra barnkonsekvensanalyser och i "barnuppdraget" ingår att göra barn delaktiga och se vilket inflytande barnen har haft i handläggningsprocessen.

Arbetet med att integrera ett barnperspektiv inom länsstyrelsens verksamhet är en långvarig process och det krävs en långsiktig strategi och planering.

Det utvecklingsarbete som startas är positivt och för att det fortsatta skall få en tydlig genomslagskraft krävs att det avsätts resurser till personalens utvecklingsarbete och att det avsätts medel för att även fortsättningsvis anordna utbildningsinsatser.

Länsstyrelsen har inbjudit Barnombudsmannen till olika seminarium i ämnet under 2007.

Litteratur

Regeringens proposition 1997/98: 182
Strategi för att förverkliga FN:s konvention om barnets rättigheter i Sverige

Länsstyrelsens rapport, Barnperspektivet inom socialtjänsten i Blekinge län 2006

Beroende på antal sidor i rapporten kan denna sida utgöra omslagets insida (nästa är baksidan av rapporten).

Tidigare rapporter i serien (ISSN 1651– 8527)

- 2003:1 Blekinges skogar – Biologisk mångfald samt urval och skötsel av skogsreservat
- 2003:2 Strömstare i Blekinge
- 2003:3 Säkerhetsfrågor i kulturhistorisk bebyggelse. Rapport från ett seminarium på Kockums AB, Karlskronavarvet
- 2003:4 Inventering av glacialrelikta krätdjur i Blekinge 2003
- 2003:5 Blekinges betesmarker – Skötsel och restaurering
- 2003:6 Fåglar och fågeldöd i Blekinges skärgård 2003
- 2003:7 Rapport 2002 inom alkohol- och tobaksområdet Blekinge län
- 2004:1 Träskyddsbehandlat virke
- 2004:2 Biotopkartering i Årydsån 2001
- 2004:3 Miljöövervakningsprogram för Blekinge 2003-2006
- 2004:4 Grönfläckig padda – Åtgärdsprogram för Blekinge
- 2004:5 Stinkpadda – Åtgärdsprogram för Blekinge
- 2004:6 "Rätten till ett eget liv"
Hedersrelaterat hot och våld
- 2004:7 Rapport 2003 inom alkohol- och tobaksområdet i Blekinge län
- 2004:8 LVU-vård som inte blev av
BARN MELLAN TVÅNG OCH FRIVILLIGHET I BLEKINGE LÄN UNDER 2001 OCH 2002
- 2004:9 Övervakning av Sjöhjortron (*Nostoc zetterstedtii*) i Blekinge, 1997-2004
- 2004:10 Ejder i Blekinge- 21 års inventeringar av ejderpopulation på Utklippan
- 2004:11 Ohävdarter i betesmarker Fakta och råd
- 2004:12 Barnperspektivet inom Länsstyrelsen
- 2005:1 Den nationella handlingsplanen för att förebygga alkoholskador – Genomslaget i Blekinge län
- 2005:2 Olofström industrisamhälle och integrationsort
- 2005:3 Kontroll av återförsäljare av ogräsbekämpningsmedel. Tillsynsprojekt tillsammans med länets kommuner
- 2005:4 Inventering av sandödlor i Blekinge län 2004
- 2005:5 Handbok i hedersproblematiken
- 2005:6 Bottenfauna i Blekinge län 2004
- 2005:7 Vindkraft del 1
- 2005:8 Årsrapport på alkohol och tobaksområdet
- 2005:9 Socialtjänst insatser för våldsutsatta kvinnor och deras barn
- 2005:10 Barnperspektivet inom ekonomiskt bistånd
- 2005:11 Observationer av vedinsekter i Karlskrona och eftersök av stora ekbocken i Blekinge sommaren 2005 – av Gunnar Isacson
- 2005:12 Identifiering av verksamheter enligt naturvårdsverkets branschlista 2004-04-01

- 2005:13 Slutrapport Kronokvarnen Lyckeby
2006:1 Individuell plan enligt LSS Blekinge län 2005
2006:2 Gaddsteklar från Listerlandet – inventering av några terrängartade lokaler 2005
2006:3 Bottenfauna i Blekinge län 2005
2006:4 Sammanställning av kommunala behandlingsverksamheter för missbrukare i Blekinge län 2006
2006:5 Bostadsmarknad, enkät
2006:6 Familjerådgivning i Blekinge 2006
2006:7 Etanol från sockerbetor – Förstudie om möjligheterna till storskalig produktion i Blekinge
2006:8 Ej verkställda beslut och domar avseende insatser till äldre funktionshindrade i Blekinge län 2006

Länsstyrelsen Blekinge län
371 86 Karlskrona
Tel: 0455-870 00.
E-post: lanstyrelsen@k.lst.se
www.k.lst.se

Rapporter Länsstyrelsen Blekinge län ISSN 1651–8527
